

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quâ tractatur de Augustissimo Eucharistiæ Sacramento, ac Sacrificio
Missæ, ...

Bosco, Jean a

Lovanii, 1667

Concl. III. Sacrificium novæ Legis consistit essentialiter in sola consecratione, idque unius speciei, quam consecratio alterius, & sumptio utriusque jure divino integraliter complent.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73377)

ra exigit, relinqueret Sacrificium, quo cruentum illud semel in Cruce peragendum representaretur, usque memoria in finem usque seculi permaneret. Commemoratio autem Nativitatis Christi, nonne proprie nativitas?

Præterea, si est Sacrificium representativum, jam aliud Ecclesia offert quàm Christus obtulit in ultima Cœna. Ipse enim sacrificavit representando passionem futuram, nos vero sacrificamus representando passionem præteritam.

Respondeo ad ultimum: sicut nos credimus idem quod Prophetæ crediderunt, licet ipsi crediderint Christum passurum; nos autem credamus cum passum: sic facimus idem, id est, idem Sacrificium offerimus, representando mortem præteritam, quod Christus obtulit representando mortem futuram: immo si vellemus nunc representare futuram, non faceremus quod Christus fecit; siquidem mors Christi amplius non est futura: Christus enim resurgens ex mortuis iam non moritur, mors illi ultra non dominabitur. Rom. 6. v. 9.

Alioquin neque idem Sacramentum Eucharistiæ fideles hodie acciperent, quod Apostoli in ultima Cœna acceperunt: nam & hoc celebrari debet in memoriam passionis, ut testatur Apostolus 1. Cor. 11. v. 26. dicens: Quotiescumque manducabitis panem hunc, & calicem bibetis, mortem Domini annuntiabitis donec veniat. Contrarium autem ab omnibus admittitur. Et merito, quia representatio illa sive annuntiatio: minime ingreditur essentiam Sacramenti. Num forte essentiam Sacrificij incurrit? Nequaquam, ut patet ex Conclusione prima.

Ex quo haud difficile est respondere ad primum: neque enim ideo Missa est Sacrificium incurrit, quia est commemoratio Sacrificij cruenti, hoc enim etiam fit in Vesperis, vel Officio divino; sed quia simul est oblatio nova cum reali immutatione rei sensibilis ad protestandum summum dominium Dei in vitam & mortem.

De qua utique oblatione, antequam latius discurre, placet pro fine Conclusionis: exscribere primum Canonem Concilii Tridentini sess. 22. Si quis dixerit in Missa non offerri Deo verum & proprium Sacrificium, aut quod offerri non sit aliud, quàm nobis Christum ad manducandum & bibendum, anathema sit. Ergo fidei est, quod in Missa offeratur Deo verum & proprium Sacrificium. In Missa, inquam, hoc est, quod inter ritus Missæ aliquis sit, qui proprie Sacrificium dicerebeat. Quæris à me, quis ille? Respondeo:

CONCLUSIO III.

Sacrificium novæ Legis consistit essentialiter in sola consecratione, idque unius speciei, quam consecratio alterius, & sumptio utriusque jure divino integraliter complent.

Hæc Conclusio diversas partes includit, quæ sunt distinguendæ & sigillatim probandæ. Præmitto autem nomine Sacrificij proprie intelligi ipsam actionem sacrificandi, ut patet ex Conclusione prima. Nihilominus frequenter etiam sumitur pro ipsa re, quæ sacrificatur, sive victima ipsius Sacrificij, quæ est veluti illius materia, actione sacrificativa se habente instar formæ. Hæc ratione Synodus Tridentina sess. 22. in proœmio vocat Eucharistiam verum & singulare Sacrificium ibi: De ea (Eucharistiâ) quatenus verum & singulare sacrificium est, Spiritus Sancti illustratione edocta, hæc, quæ sequuntur, docet, declarat, & fidelibus populis predicanda decernit.

Ex quo patet, quomodo eadem res sub diversa consideratione potest simul esse Sacramentum, & Sacrificium. Sacramentum utique, quatenus est signum gratiæ; Sacrificium verò, quatenus offertur, & realem sui immutationem ad protestandum summum Dei dominium in vitam & mortem. Etenim nihil repugnat per idem signum Deum significare gratiam, & nos reverentiam ipsi debitam; sicuti per Circumcisionem circumcisi significabat fidem in Christum venturum; & Deus Christum, à se mittendum, & gratiam quæ per Circumcisionem dabatur.

Eodem modo usurpat ly Sacrificium Divus Aug. lib. 22. de Civit. cap. 10. dicens. Nos Martyribus nostris non templa sicut Diis, sed memorias sicut hominibus mortuis, quorum apud Deum vivunt spiritus, fabricamus: nec ibi erigimus altaria, in quibus sacrificemus Martyribus; sed unum Deo, & Martyrum, & nostro Sacrificium immolamus. Ipsum verò Sacrificium (id est victima Sacrificij) Corpus est Christi, quod non offertur ipsis. Sed de hac victima sive hostia Sacrificij novæ legis Conclusione sequenti. In præsentia ago de actione sacrificativa, quæ propriissimè est, & dicitur Sacrificium.

Sit ergo propositio prima: Sacrificium novæ legis consistit essentialiter in consecratione. Probat ex definitione Sacrificij supra Conclusione prima; quia consecratio est immutatio rei sensibilis; sive quod in idem redit: est oblatio rei sensibilis per immutationem ejus, legitime instituta ad protestandum summum Dei dominium in vitam & mortem.

41. Per ly Sacrificium significatur proprie actio sacrificandi.

Sæpe pro re sacrificata sumitur.

Idem potest simul esse Sacramentum & Sacrificium.

D. Augustinus.

42. Essentia Sacrificij essentialiter in consecratione consistit.

Secunda.

39. fabricat secundum idem hodie sacrificium offerri, quod Christus obtulit.

Rom. 6.

Idem hodie accipiuntur Sacramentum, quod Apostolus accepit.

40. Solitur prima oblatio.

Trident.

Probatur ex Tridentino,

Quod sit oblatio, colligitur primò ex Concilio Tridentino Sess. 22. cap. 1. ibi: *Sacerdos in secundum ordinem Melchisedech se in æternum constitutum declarat, Corpus & Sanguinem suum sub speciebus panis & vini Deo Patri obtulit.* Non aliter quàm per consecrationem: ergo &c.

S. Ambrosii.

Unde scitè Divus Ambrosius in Psal. 38. ad vers. 7. *Veritatem in imagine pertransit homo: Ipse (Christus) offerre manifestatur in nobis, cuius sermo sanctificat sacrificium, quod offerimus.* Et quis ille sermo præter verba consecrationis? Nam per reliqua omnia (utor verbis Divi Ambrosii lib. 4. de Sacramentis cap. 4.) quæ dicuntur laus Deo deferretur &c. ubi venit ut consecratur Venerabile Sacramentum, iam non suis sermonibus Sacerdos, sed utitur sermonibus Christi. Ergo sermo Christi hoc consecrat Sacramentum. Cùmque idem sit Sacramentum & Sacrificium, sermo Christi (utique verba consecrationis) hoc consecrat Sacrificium: ergo consecratio est actio sacrificativa; & per consequens oblatio.

43. & forma Sacerdotii.

Colligitur II. ex forma Sacerdotii, quæ talis est: *Accipe potestatem offerendi sacrificium in Ecclesia pro vivis & mortuis &c.* id est, secundum communem interpretationem, consecrandi Corpus & Sanguinem Christi. Ergo consecrare est offerre. Nec video quid apparenter possit obijci, & ideo superfluo referendis auctoritatibus aliorum Patrum, quæ in magna copia ab aliis ad hoc propositum adferuntur.

44. Difficultas proponitur.

Præcipua difficultas est in modo, quo per consecrationem immutatur res sensibilis. Quippe hostia principalis, ut iam suppono: ex infra dicendis, est ipse Christus, sive Corpus & Sanguis Christi, quæ neque sensibilibus sunt, in Eucharistia, neque si essent, realiter immutantur per consecrationem, id est, destruantur, sed potius de novo producuntur, saltem secundum quid, per novam præsentialitatem.

Ad hostiam Sacrificii sufficit sensibilitas per accidens.

Verùm quod concernit sensibilitatem, constat Christum secundum se rem esse sensibilem; nec hoc solum, sed etiam in Sacramento, quamvis per accidens tantum, ratione scilicet verborum & specierum: interim, sicut ad Sacramentum sufficit talis sensibilitas, quidni etiam ad hostiam Sacrificii? Porro modum immutationis varii varium excogitarunt.

An requiritur destructio hostiæ?

Primò aliqui respondent neququam requiri destructionem hostiæ, sed abundè sufficere productionem, quando scilicet illud, quod producit, nobilius est, quàm quod destruitur: ut olim contigit in sacrificio thuris, id enim quod offerebatur, non erat substantia thuris ut supra notavimus, sed suffitus potius, vel odor, qui producebatur, & qui aptior erat ad cultum Dei.

45. Sententia negans displicet Lugoni.

Hæc sententia displicet Lugoni disp. 19. n. 53. quia est contra communem concipiendi & loquendi modum dicere, rem aliquam quando producit sacrificari; potuissetque Sacrificium offerri Deo, generando filios, vel

applicando alias causas naturales ad similes procreationes, vel productiones efficiendas. Deinde templi constructio vel alterius rei incultum Dei, esset verum Sacrificium, & templum illud de novo factum diceretur verè sacrificatum: quod sanè est omnino mutare conceptum & vocem sacrificii. Denique de ratione omnis rei sacrificatæ est, quod sit res permanens: quare ille suffitus, cùm esset res valde transiens, non videtur materia apta, ut sacrificaretur.

Respondeo ad ultimum; per rem permanentem Doctores communiter intelligunt quamlibet rem distinctam à vocibus, adeoque odor ille erat res sufficienter permanens, ut esset hostia Sacrificii.

Præterea, est odor ille fuerit hostia principalis; equidem ipsum thus erat hostia secundaria, utpote ejus destructionem odor ille infallibiliter consequbatur, tamquam effectus suam causam. Similiter dico in Sacrificio Eucharistico præter hostiam principalem, Corpus scilicet & sanguinem Christi, aliam esse hostiam minùs principalem, quæ ad productionem illius ex decreto Dei infallibiliter destruitur, scilicet panis & vini substantia. Quid simile reperitur in generatione prolium, vel constructione templi?

Valquez disp. 222. cap. 7. & 8. conatur ostendere destructionem physicam rei, quæ sacrificatur, minime esse necessariam ad Sacrificium commemorativum seu representativum alterius Sacrificii, in quo fuit facta vera destructio. Vide ipsum. Jam autem Sacrificium novæ legis est commemorativum Sacrificii cruenti, in quo hostia reverè fuit destructa, ideoque sufficienter significat idem, quod mors realis Christi significabat, scilicet Deum Auctorem vitæ & mortis.

Sed contrà; Sacrificia veteris legis, inquit Cardinalis supra n. 57. representabant etiam Christi mortem, & immolationem futuram: non tamen sufficeret hoc, ut illa essent verè Sacrificia, nisi in seipsis continerent realiter destructionem alicujus rei tunc sacrificatæ.

Respondet Valquez primò; in Sacrificiis antiquis licet daretur representatio mortis Christi, non tamen intervenisse Christum realiter præsentem; quemadmodum intervenit in Sacrificio Eucharistico. Secundò, Sacrificia veteris legis, non ideo fuisse Sacrificia, quia mortem Christi representabant; sed quia immutatione rei oblatæ denotabant Deum Auctorem vitæ & mortis, quem eodem modo denotarent, ac proinde Sacrificia essent, si Christus nec futurus, nec moriturus esset, quocirca representatio mortis Christi in his Sacrificiis, ad rationem & essentiam immolationis non pertinebat, sed ei accidentariè conjungebatur: at verò tota ratio Sacrificii Missæ, quo Christus immolari dicitur, est ipsa representatio

tatio mortis Christi, atque ita eâ sublatâ, tota ratio veri & proprii Sacrificii tolleretur.

Hanc secundam disparitatem non tangit Eminentissimus; contra primam autem opponit: quia licet adesset in tragedia præfens Rex ipse, qui olim vulneratus fuit, & repræsentativè vulneraretur, non tamen verè & realiter diceretur vulnerari: item licet Filia Jephthæ, quæ olim fuit sacrificata, nunc resurgeret & adesset in tragedia, quâ sua mors repræsentaretur, non diceretur nunc verè & propriè sacrificari; alioquin sufficeret etiam, quod recitaret suam mortem: jam enim ipsâ recitatione commemoraretur illud Sacrificium, & illa mors; atque ideo diceretur nunc in illa recitatione verè sacrificari Sacrificio non cruento, sed commemorativo, quod ridiculum esset.

48.
 trigram
 impagnat
 Lugo,

Si dixeris; recitatio isthæc non est aliqua actio exercita circa rem quæ sacrificatur. Contra, inquit Lugo n. 59. Sacrificium in suo conceptu tam dicit destructionem, quàm actionem: ergo si sufficit repræsentatio destructionis, etiam sufficit repræsentatio actionis. Deinde posset aliquis in tragedia repræsentare thurificationem, quam olim exhibuit Deo, imponendo thuribulo thus & carbones, sed sine igne; & tamen ibi non erit vera thurificatio, cum verè non accendatur thus: ergo similiter, licet Christus in suo corpore exerceat nunc aliquam actionem, quæ repræsentat mortem præteritam & sacrificionem præteritam; hoc tamen non sufficit, ut istud dicatur verum & proprium Sacrificium, cum non sit destructio, sed repræsentatio destructionis.

Ratio autem à priori est: quia licet ista repræsentatio significet sufficienter Sacrificium præteritum, non tamen significat immediatè per hoc præcisè id, quod significabat Sacrificium illud, scilicet notam submissionis internæ; est enim signum quasi reflexum, significans illud aliud Sacrificium, quod erat signum directum; signum autem reflexum non potest ex hoc præcisè, quod significet aliud signum, participare essentiam illius signi directi, quod per ipsum significatur. Ita Lugo.

Equidem facilè responderi posset, Sacrificium incruentum novæ legis non esse meram repræsentationem Sacrificii cruenti, sed talem repræsentationem, quæ adjunctam habeat ex sua institutione destructionem substantiæ panis & vini, & immutationem Christi per productionem novæ præsentialitatis; adeoque non tantum esse signum reflexum summi Domini Dei in vitam & mortem, sed etiam directum; ita quod consecratio foret vera sacrificatio Christi, tametsi Christus numquam fuisset mortuus.

Quid si enim Christus venisset in carne impassibili, num ideo non potuisset nobis dare carnem suam ad manducandum, & Sanguinem suum ad bibendum sub speciebus panis & vini;

tum in signum excellentissimæ charitatis, tum in signum summi Domini Dei in omnes res creatas, ratione cujus potest eas destruere, & producere simpliciter, vel secundum quid, ex parte, vel ex toto pro libitu suo? Non video vel apparentem repugnantiam. Atque ex hoc patet responsio ad secundam disparitatem Vasquezii.

Ceterum quia Lugo continuè urget necessitatem destructionis hostiæ principalis (quam tamen non satis probat) propterea alii dicunt sufficere ad veram rationem Sacrificii, quod ex vi verborum separatim ponantur Corpus & Sanguis Christi: puta solum Corpus sub speciebus panis, & Sanguis sub speciebus vini; quæ separatim ponantur, quæ est mystica destructio hostiæ principalis. Quod autem requiratur physica & realis destructio, maxime in Sacrificio commemorativo, unde constat?

Objicit Lugo supra nu. 61. Si ictu gladii percuteretur ovis in Sacrificio, Deus tamen miraculosè penetraret gladium cum gutture ovis, ita ut non sequeretur abscissio, nec vulneratio, verè non diceretur ovis sacrificata; quia licet de se ictus sufficeret ad occisionem, re tamen verà non fuit secuta occisio. Sic etiam contingit in præsentibus.

Adde concomitantiam Corporis & Sanguinis in Eucharistia esse naturalem. Unde verba non petunt ut Corpus ponatur separatim, sed (si ita fas est dicere) exigendo quod ponatur Corpus, exigunt quasi mediatè, & consequenter, quod ponatur etiam Sanguis.

Denique in triduo mortis per verba non fuisset facta illa mystica separatio, sed fuissent posita separata, quæ jam re ipsâ erant separata: quare sicut qui corpus & sanguinem ovis jam occidit percuteret in alio loco, non diceretur sacrificare; ille enim non separaret unum ab alio: sic in triduo, cum jam Christus esset occisus realiter, non conferretur ullo modo occidi per consecrationem, cum per ipsam non separarentur ejus partes, quæ jam supponebantur separata.

Respondeo; quidquid sit de Sacrificio ovis in veteri lege, quod erat Sacrificium cruentum & absolutum, consistens in reali maceratione ovis, saltem per divisionem partium, est Deus miraculosè vitam ejus conservasset; liquet profectò disparem esse rationem Sacrificii novæ legis, quod est incruentum & mysticum: quidni ergo ad veritatem ejus sufficiat incruenta & mystica separatio partium? Certè realis impossibilis est: *Scientes quod Christus resurgens ex mortuis, iam non moritur, mors illi ultra non dominabitur.* Rom. 6. v. 9.

Et licet verba non petant separationem; equidem præcisè ex vi suæ significationis, non ponunt sub speciebus nisi alteram partem, ita quod vera esset significatio formæ, etsi una pars

50.
 An sufficiat
 mystica de-
 structio ho-
 stiæ princi-
 palis.

51.
 Obiectio ex
 Lugone.

52.
 Responsio.

Datur dispa-
 ritas inter
 Sacrificium
 novæ & ve-
 teris legis,
 Rom. 6.

49.
 aliquidque
 innotuit à
 priori,

quæ refer-
 tur ab An-
 tone.

pars sine alia poneretur, ut factum fuisset in triduo, quando partes Christi erant realiter ab invicem separata. Ergo in triduo per verba non fuisset facta mystica separatio; negatur Consequentia: optimè enim consistunt, aliqua esse à parte rei separata, & illam separationem mysticè per verba significari. Nec video quid aliud huic modo explicandi possit efficaciter objici.

Interim quia minùs placens Lugoni, novum ipse excogitavit dicens n. 65. quando ad rationem Sacrificii exigimus destructionem hostiæ, nomine destructionis non semper intelligi physicam vel metaphysicam corruptionem substantialem hostiæ, sed destructionem, vel physicam vel humanam; ita ut ex vi significationis hostiæ, prout est in termino illius actionis, habeat statum aliquem decliviorum, & saltem humano modo desierit. Sic apud veteres effusio vini in terram in honorem Dei dicebatur libatio & sacrificatio: certum autem est quòd per effusionem formaliter non corrumpebatur substantialiter vinum, donec postea paulatim siccaretur & consumeretur; Sacrificium autem in ipsa effusione fiebat, quia nimirum per illam destruebatur humano modo, quatenus accipiebat jam statum aliquem inutilem ad priores operationes: jam enim non poterat deservire ad usus humanos, sicut antea, quod sufficit, ut dicatur humano modo destrui & consumi, licet in sua substantia non patiatur mutationem substantialem. Hæc ille.

Quæ applicans ad propositum n. 67. inquit, licet ipsa consecratione non destruat Corpus Christi substantialiter, sed tamen destruit humano modo, quatenus accipit statum decliviorum, & talem, quo reddatur inutile ad usus humanos corporis humani, & aptum ad alios diversos usus per modum cibi: quare humano modo idem est ac si fieret verus panis, & aptaretur ac condiretur in cibum; quæ mutatio sufficiens est ad verum Sacrificium.

In hoc sensu locutus videtur Gregorius Nyssenus Orat. 2. de Christi Resurrectione, colum 6. ubi probat Christum seipsum obtulisse in Sacrificium, antequam se Apostolis edendum dedisset his verbis: *Tunc aperte declaravit, Agni Sacrificium iam esse perfectum: nam victima corpus non est ad edendum idoneum, si animatum sit. Quare cum Corpus edendam & Sanguinem bibendum Discipulis exhibuit, iam arcana, & non aspectabilis ratione corpus erat immolatum, ut ipsius mysterium per agentis potestati colliberat. Redigere ergo illud corpus ad statum cibi comestibilis, fuit quasi occidere illud non physicè, sed moraliter seu humano modo.*

Ecce tres modi, quibus explicatur immutatio hostiæ in Sacrificio novæ Legis. Elige quem malueris; & non poteris dubitare de veritate primæ propositionis sive primæ partis Conclusionis.

Secunda propositio erit: *Sacrificium novæ Legis consistit essentialiter in sola consecratione, id est, consecratio, præcisè omni alia actione seu ritu Missæ, est essentialiter Sacrificium, & nulla alia actio, præcisè consecratione, est essentialiter Sacrificium. Ratio patet ex dictis; quia sola consecratio est oblatio rei sensibilis cum ejus immutatione, legitime instituta ad protestandum summum Dei Dominium in vitam & mortem.*

Et quidem quod attinet ad oblationem verbalem & elevationem panis & vini sub Offertorio, constat illam esse ceremoniam ab Ecclesia institutam, quæ non semper videtur fuisse adhibita, immo de facto non adhibetur ex præscripto Rubricarum Tit. de Defect. Missæ cap. 3. & 4. quando celebrans ante consecrationem advertit defectum substantialem hostiæ aut vini; v. g. hostiam non esse triticæ, aut vinum esse corruptum. Protesto Christus in ultima Cæna, teste Tridentino sess. 22. cap. 1. verè obtulit Sacrificium novæ legis; oblationem autem illam adhibuisse, mera conjectura est sine aliquo vel levi fundamento. Multò minùs illam præscripsit tamquam partem Sacrificii.

Accedit, quòd in illa non fiat aliqua immutatio, nisi fortè aquæ in vinum, quam constat non esse institutam ad protestandum summum Dei Dominium in vitam & mortem, ut alibi dixi.

Quæ autem oblationis antecedentis, eadem est ratio oblationis verbalis consecrationem subsequens: nam & illa ceremonia est ab Ecclesia instituta; nec fuit à Christo, aut etiam in initio Ecclesiæ ab Apostolis adhibita. Unde & subinde omittitur, quando videlicet Sacerdos post sumptionem calicis advertit fuisse aquam; tunc enim iterum consecrat, & statim sumit, ut præscribitur in Rubricis supra cap. 4. num. 5.

Constat quoque in illa oblatione nullam fieri immutationem; & aliunde ratio oblationis, ut patet ex dictis, quasi in actu exercito sufficienter includitur in ipsa consecratione: sicut olim in Sacrificiis non requirebatur aliqua oblatio, præsertim verbalis, distincta ab hostiæ maceratione, v. g. arietis occisione, facta in protestationem summi Domini Dei.

Dices primò; Concilium Tridentinum sess. 23. cap. 1. tamquam distinctas enumerat potestatem consecrandi, & potestatem offerendi, dicens: *Fateri etiam oportet in ea (Catholica Ecclesia) novum esse visibile & externum Sacerdotium, in quod vetus translatus est. Hoc autem ab eodem Domino Salvatore nostro institutum est, atque Apostolis, eorumque successoribus in Sacerdotio potestatem traditam consecrandi, offerendi, & ministrandi Corpus & Sanguinem eius. Ergo consecratio est distincta actio ab oblatione, prout etiam ab administratione Sacramenti. Et ratio est:*

53.
quæ non
placet Lu-
goni.

& ideo alio
modo ex-
plicat de-
structionem
Corporis
Christi.

Greg. Nyss.

est: quia oblatio supponit rem, quæ offertur; consecratio autem rem consecratam non supponit, cum res consecrata sit terminus consecrationis.

Ratio certè nullius pili. Nonne sicut res consecrata est terminus, sive effectus, ut sic loquar, consecrationis, ita pariter res oblata est terminus sive effectus oblationis? Et res quæ consecratur (sive dixeris esse substantiam panis & vini, sive species, sive Corpus & Sanguinem Christi) nonne præsupponitur consecrationi, sicut ovis vel agnus olim præsupponebatur mactationi seu immolationi? Et sicuti res, quæ offertur, præsupponitur oblationi?

Planè, inquis; verumtamen per consecrationem res consecrata accipit alium statum, ab illo, quem habebat ante consecrationem, non sit res oblata per oblationem.

Optima responsio; ex qua tantum sequitur, quòd non omnis oblatio sit consecratio, res prorsus indubitata. Ergo potestas offerendi, & potestas consecrandi, potestates distinctæ; Consequencia est evidens. Ac propterea Tridentinum supra tanquam distinctas enumeravit, ut significaret, Apostolis eorumque in Sacerdotio successoribus traditam esse potestatem, non tantum simpliciter offerendi Corpus & Sanguinem Christi jam existentia sub speciebus panis & vini; sed etiam offerendi Corpus, & Sanguinem Christi per realem, aut saltem mysticam eorum immutationem seu destructionem, collocando illa per verba consecrationis sub speciebus panis & vini. Ad eò ut si per impossibile Corpus Christi defineret esse in rerum natura, per verba consecrationis de novo produceretur sub speciebus panis & vini.

Et sanè hæc productio adhuc esset vera oblatio atque immolatio. Quamvis enim regulariter res, quæ offertur vel consecratur, præsupponatur tempore oblationi, vel consecrationi: equidem quid obstat quòd minus res offeratur aut consecratur pro primo instanti suæ existentia? Offerri quidem non potest, quòd non est; sed quòd offerri non possit, quòd antea non fuit, nullà ratione probatur.

Secundùm jam dicta intelligo quòd lego in Catechismo Romano parte 2. cap. 4. qu. 55. *Differunt*, inquit, *plurimum inter se duas hæ rationes (Sacramenti, & Sacrificii) Sacramentum enim consecratione perficitur; omnis vero Sacrificii vis in eo est ut offeratur.* Ergo consecratio non est oblatio, nego Consequentiam. Tantum enim vult Catechismus rationem Sacramenti consistere in aliquo permanente, speciebus scilicet consecratis; rationem autem Sacrificii in actione transeunte: & verò quòd consecratio non sit talis actio, nulla mentio.

Porrò quòd ille sit sensus istorum verborum, colligo ex sequentibus: *Quare, inquit, Sacra Eucharistia dom in pixide continetur, vel ad ægotum deservitur, Sacramenti, non Sacrificii rationem habet.*

Dices II. hæc doctrina contrariatur Scoto 4. dist. 13. q. 2. n. 6. ubi sic ait: *Oblatio non pertinet (loquitur de oblatione antecedente) ad rationem consecrationis, nec necessario requiritur quòd offeratur: offeratur enim hostia non consecrata, & tunc est Sacrificium, non Sacramentum: sicut Eucharistia consecrata conservata in pixide est Sacramentum, licet non ut ibi sit Sacrificium, nisi a spiritudine.*

Respondeo Doctorem loqui de Sacrificio late sumpto, pro oblatione, etiam ceremoniali, maxime quæ disponit ad essentialem oblationem. Colligo; quia agit illo loco de necessariis ad consecrationem, & potissimum de Ministro: ergo non spectabat ad ipsius intentum loqui de alio Sacrificio, quàm improprie dicto, hoc est, de oblatione preparatoria materia veri & proprii Sacrificii.

Ideo autem dicit Offertorium non spectare ad Sacramentum, quia & ipsum Offertorium, & cætera omnia, quæ ab Offertorio in Missa leguntur, ordinantur ad Sacrificium, hoc est, ad ipsum mysterium quòd Sacrificium est, & non quatenus est Sacramentum.

Dicitur ergo Sacerdos elevans, & offerens hostiam, improprie sacrificare eo modo, quo in lege veteri dicebantur sacrificare omnes illi, qui imponebant manum super caput victimæ suæ, quæ immolabatur & proprie sacrificabatur à solis Sacerdotibus, Levit. cap. 3. vers. 1. & 2. *Quod si hostia pacificorum fuerit eius oblatio, & de bobus voluerit offerre matrem sive feminam, immaculata offeret coram Domino. Ponetq; manum super caput victimæ suæ, quæ immolabitur in introitu tabernaculi testimonii, fundentq; filii Aaron Sacerdotes sanguinem per circuitum.*

Idem hodie contingit in Sacrificio Eucharistico, quando Sacerdos elevat hostiam, & offert, ac postea calicem; quòd etiam per ipsa verba Offertorii denotatur: siquidem vocatur, *immaculata hostia*, & *Calix salutarius*; unde illa oblatio non sinit tantum in materia subjecta, quæ manibus tractatur, sed transit etiam ad oblationem essentialem sive consecrationem, quam primario intendit.

Differentia sola est, quòd in veteri lege alii erant, qui manus ponebant super caput victimæ, alii, qui proprie sacrificabant; in nova autem lege unus & idem offerat, & proprie sacrificet; quamquam in casu extraordinario

que ratio respicitur.

Potestas offerendi est distincta à potestate consecrandi.

Resaliqua potest offerri pro primo instanti suæ existentia.

Explicatur verba Catechismi Rom.

60.

Hæc doctrina non contrariatur Scoto.

qui loquitur de Sacrificio late sumpto.

61.

Offerens immolans dicitur sacrificans.

Levit. 4.

Differentia inter offerentem in veteri & in nova lege.

nario possit esse alius, v. g. si post consecrationem Corporis Sacerdos moriatur, tunc enim secundum præscriptum Rub. Tit. de Defect. cap. 10. n. 3. *Missæ per alium Sacerdotem expletur ab eo loco, ubi ille desuit*, qui tamen Sacerdos non obtulit vinum, quod consecrat.

62.
Res quæ
offertur sa-
pius voca-
tur Sacrifi-
cium.

Sanè haud infrequenter à Sanctis Patribus per Sacrificium intelligitur materia Sacrificii, & cum hostia, quæ offertur, sit materia Sacrificii, saltem secundaria; quidni Doctor Subtilis convenienter ipsam appellaverit Sacrificium?

Quod & facit Ecclesia in Missa dicens: *Veni sanctificator omnipotens æterne Deus, & benedic hoc Sacrificium*. Ut autem ostendat se non intelligere proprium Sacrificium, continuò adjungit: *Tuo sancto nomini preparatum*. Non dicit *oblatum*, scilicet essentialiter, sed *preparatum* ad essentialem oblationem, id est, consecrationem.

Similiter in principio Canonis vocat *sancta Sacrificia illibata* ibi: *Vti accepta habeas & benedicas hæc dona, hæc munera, hæc sancta Sacrificia illibata: sub intellige, tuo sancto nomini preparata*.

63.
Explicatur
doctrina
Scoti.

Neque aliter intelligi potest, quod ibidem Scotus docet de Eucharistia consecratâ, conservatâ in pixide. Constat quippe illam non posse denuò sacrificari, sive essentialiter offerri per consecrationem, sed tantum ceremonialiter; novo utique interno affectu, vel etiam exterioribus verbis, Deo Patri Christum jam immolatum offerendo: sicut victima in veteri lege, quæ jam cremabatur in altari, poterat novo affectu Deo iterum offerri.

Obiectio.

Sed contrâ, Eucharistia consecrata potest essentialiter offerri sive propriè sacrificari per sumptionem, & hæc videtur fuisse intentio Scoti.

Soluitur.

Respondet, quidquid sit de sumptione Eucharistie, prout fit à Sacerdote consecrante, de qua inferius suo loco agemus, certum est apud omnes, sumptionem factam à laicis, vel Sacerdote extra Sacrificium, in quo fuit Eucharistia consecrata (de qua necessariò deberet Scotus intelligi, quia agit de Eucharistia in pixide conservata) certum, inquam, est hujusmodi sumptionem de facto (quidquid sit de possibili) neque esse partem essentialem, neque integram Sacrificii propriè dicti, unci in nova lege.

64.
Communio
laicorum
non est de
necessitate
Sacrificii.

Equidem absque Communione laicorû ritè peragi Sacrificium, docet Concilium Tridentinum sess. 22. c. 6. dicens: *Operaret quidem sacrosancta Synodus, ut in singulis Missis fideles adstantes non solum spirituali affectu, sed sacramentali etiam Eucharistie perceptione communicarent . . . nec tamen si id non semper fiat, propterea Missas illas, in quibus solus Sacerdos sacramentaliter communicat, ut privatas & illicitas damnat, sed probat atque addeò commendat*.

Et contrarium asserentes damnat eadem sessione can. 8. his verbis: *Si quis dixerit Missas, in quibus solus Sacerdos sacramentaliter communicat, illicitas esse, ideòq; abrogandas, anathema sit*. Quis ergo dubitet sine Communione laica Sacrificium Missæ substantialiter esse perfectum? Nonne in Missis plerumque omittitur, aut fit ex formulis seu hostiis præconsecratis?

Dixerit autem quispiam, Communionem, quæ fit, sive à Sacerdote sive à laicis ex hostiis præconsecratis, esse essentialiter Sacrificium, aut partem integram Sacrificii præcedentis?

Quidni inquis? Nam in primis feriâ & Parasceves fit Sacrificium, ut colligitur ex oratione Officii: *Sic fiat Sacrificium nostrum in conspectu tuo hodie &c.* nulla autem actio sacrificativa tunc fieri videtur præter sumptionem.

Deinde quælibet sumptio Eucharistie, sive à Sacerdotibus, sive à laicis, extra, vel in ipso Sacrificio, est oblatio rei cum sui immutatione ad protestandum summum Dei Dominium in mortem & vitam: ergo novum Sacrificium.

Respondet ad primum; Officium illius diei non esse propriè Missam, atque adeò nec Sacrificium, cum ad essentialiam Sacrificii in dubiè concurrere debeat consecratio, quæ isto die non fit; uti nec concurrat utraque species, cum tamen de facto constet in toto orbe non posse, saltem licitè, offerri Sacrificium in unica specie. Sumitur itaque Sacrificium ibi latius, sive pro re sacrificata & apta iterum offerri ceremonialiter, sive pro actionibus in communi Sacrificio usurpari solitis, tametsi principalis & essentialis actio desit.

Nonne benedictio cerei Paschalis appellatur Sacrificium? *Suscipe Sancte Pater (canit Ecclesia) incensi huius Sacrificium vesperinarum*. Nùm ideo proprium Sacrificium?

Aliqui respondent, Officium istud esse complementum Sacrificii præcedentis diei, & propterea vocari Sacrificium. Verùm, ut alibi adhuc dixi, quid restat complendum, cum prius Sacrificium completum fuerit? Et si complendum foret, sanè non posset tanta interponi interruptio: sicut plerique docent non perfici postmodum Missam, heri relictam imperfectam ob defectum Sacerdotis, qui suppleret.

Accedit, quòd alioquin Sacerdos quoties se extra Sacrificium communicaret, toties compleret Sacrificium, fortè ab oñiduo & ultra oblatum.

Denique id habet sensus communis, quòd scilicet illo die non sacrificetur, ob Sacrificium

Sect. 1. De Natura & essentia Sacrificii Concl. 3. 395

arguitur.

67. Sacerdotii Lagonis.

Sacerdotem somnando Eucharistia, posse sacrificare.

68. Improbatur.

Ecclesia non voluit quod sumptio Eucharistia in Parasceve fuerit sacrificium.

Trident.

69.

cium cruentum, quod tunc peractum existimatur. Ita explicat Rupertus lib. 6. de Divinis Officiis cap. 3. dicens: *Hodie non sacrificamus, dum nobis hostia de manibus tollitur, non sacrificant amici, dum trucidant inimici.*

Quantum ad secundum, admittit Lugo, sumptionem Eucharistia à quocumque fiat live à Laico sive à Sacerdote, esse oblationem Corporis & Sanguinis Christi, cum eorum immutatione ad protestandum summum Dei Dominium in vitam & mortem: attamen si inferas; ergo dum Laici communicant, proprie sacrificant, negat Consequentiam: quia (inquit disp. 19. n. 79.) non quævis sumptio sufficit, sed quæ fit à legitimo ministro, & hoc intentione sacrificandi.

Si infas: ergo saltem Sacerdos, quoties communicat de manu alterius, posset sacrificare. Respondet, si haberet animum sacrificandi, posset sacrificare, non completè, sed incompletè eo modo, quo sacrificat feriâ sextâ in Parasceve: ad hoc enim parùm refert propriâ vel alienâ manu communicare; ceterum peccaret graviter Sacerdos, qui talem animum haberet.

Sed cur hoc? Vel enim Christus voluit illam sumptionem esse complementum Sacrificii præcedentis, vel non. Si primum, quid obstat quò minus possim illud complementum intendere? Nam præceptum Ecclesiæ, graviter prohibens talem animum, ubi reperitur? Certè nullam video rationem, illum animum merè internum prohibendi.

Sin verò id Christus non voluerit (quod puto) intentio Sacerdotis non potest facere, ut illa sumptio sit verum novæ legis Sacrificium, sive completum sive incompletum: imò nec Ecclesia licitè potest, cum Christus sibi reservaverit institutionem Sacrificii in nova lege. Et sic satis intelligo, quomodo Sacerdos graviter peccaret, qui vellet instituire novum Sacrificium contra prohibitionem Christi, assumendo seu adhibendo sumptionem Eucharistia sine consecratione ad protestandum summum Dei Dominium in vitam & mortem.

Quapropter non est verosimile, vel ipsam Ecclesiam hoc fecisse, quando ordinavit officium Veneris sancti: sed tantum voluit, ut Sacerdos publico ac solemnè ritu seipsum communicaret ex præconsecratis in memoriam cruenti Sacrificii illâ die peracti.

Enimverò in Eucharistia sumptione, ut ait Tridentinum sess. 13. cap. 2. *Colere nos sui memoriam Christus præcepit, suamq; annuntiare mortem, donec ipse ad iudicandum mundam veniat.* Quò circa ignoro planè, quam ob causam graviter peccaret Sacerdos, qui feriâ sextâ Parasceves privatim communicaret, ex hostia, præcedenti die consecratâ, ad celebrandam illam memoriam.

Ex his jam facilis est responsio ad secundum

argumentum. Estò sumptio Eucharistia extra Missæ Sacrificium foret oblatio cum immutatione rei oblata; dico illam non esse à legitima potestate institutam ad protestandum summum Dei Dominium in vitam & mortem, sed solum in memoriam mortis Christi; adeoque non esse verum Sacrificium, ut patet ex dictis Conclusionibus primâ. Et magis vocari debet consumptio rei oblata; quàm oblatio.

Quomodo autem illa consumptio, quando fit in ipso Sacrificio Missæ à Sacerdote celebrante, possit dici pars integralis illius Sacrificii, edissero in quarta propositione. Hic sufficit nullâ ratione posse probari, quòd illa consumptio pertineat ad essentialiam rationem Sacrificii.

Nam quod aliqui dicunt; Sacrificium novæ legis est holocaustum: ergo ad rationem illius spectat hostiæ consumptio per manducationem; ad hoc, inquam, respondeo negando Consequentiam: siquidem ad holocaustum sufficit, ut Victima totaliter offeratur in honorem Dei, sive hoc fiat per totalem hostiæ consumptionem per ignem, ut in veteri Testamento, sive per talem oblationem, quâ res dicatur totaliter & integrè Deo oblata, nullâ ejus parte cedente in humanum usum, aut utilitatem, nisi spirituales, ut factum est in Sacrificio Crucis, & fit in Sacrificio incruento novæ legis.

Sanè quæ in veteri lege per manducationem consumebantur, non erant holocausta, sed alterius generis Sacrificia; adeoque hostiæ sumptio, rationem holocausti videtur potius evertere, quàm statuere. Neque per ignem sic consumebantur holocausta veteris legis, quin remaneret materia prima. At verò in Sacrificio Missæ per consecrationem destruitur tota substantia panis, estò sit tantum hostia secundaria.

Cætera, quæ contra hanc doctrinam objici solent, relervo pro explicatione quartæ propositionis, quia ad summum probant sumptionem esse partem integram Sacrificii.

Impræsentiarum superest, ut probemus fractionem hostiæ, ejusque mixturem cum Sanguine, non pertinere ad rationem Sacrificii Missæ. Et verò quid facilius? Constat namque Christum non fuisse usum in ultima Cena fractione illâ mysticâ, sed eam tantum adhibuisse ad communem usum, ut scilicet sic fieret commodius distributio Discipulis; imò juxta varios Expositores Sacrae Scripturæ & Scholasticos Doctores consecrationem præcessit, prout significare videtur contextus verborum Matth. 26. v. 26. *Canantibus eis accepit Jesus panem & benedixit, ac fregit, deditq; Discipulis suis, & ait: Accipite & comedite: Hoc est Corpus meum.*

Similiter Christus non fuit usus hac mixture: intinctus enim panis quem Judæ porrexit (unde forsitan aliqui sumerent argumentum) non fuit Eucharisticus, sed usualis.

Sumptio Eucharistia extra Sacrificium Missæ non est verum sacrificium.

Consumptio Eucharistia non pertinet ad essentialiam Sacrificii.

70. Objectio.

Solvitur.

Holocausti rationem sumptio hostiæ potius evertit, quàm statuat.

71. Fractio hostiæ, ejusque mixturem cum Sanguine mixtio non est de ratione Sacrificii.

Matth. 26.

72.
cum possint
omitti istud
Sacrifici-
o

Rabr. Miss.

Dicasillo.

73.
Sacrificium
essentially
constituitur
in consecra-
tione unius
speciei:

74.
quam con-
secratio al-
terius, &
sumptio ut-
riusque in-
tegraliter
completur:

quia perfe-
ctius repræ-
sentat mor-
tem Christi.

Probat

Confirmatur; quia etsi hæc ceremonia omit-
tantur, non censetur propterea Sacrificium
manere substantialiter imperfectum aut sup-
plendum. Nonne ex præscripto Rubricarum
fractio omittitur, si hostia ante fractionem in
calicem cadat? Titulo de Defect. cap. 10. n. 10.
sic lego: Si propter frigus vel negligentiam hostia
consecrata diabatur in calicem, propterea nihil est
reiterandum, sed Sacerdos Missam prosequatur, fa-
ciendo ceremonias & signa consuetæ cum residua par-
te hostiæ, quæ non est madefacta sanguine, si com-
modè potest. Si vero tota fuerit madefacta, non ex-
trahat eam (sive fracta fuerit sive non) sed om-
nia dicat omittendo signa, & sumat pariter Corpus
& Sanguinem.

Quæ cum ita sint, dico iterum cum com-
muni sententia, Sacrificium novæ legis essen-
tialiter consistere in consecratione (quod Sco-
tus nusquam negat, ut perperam ipsi affingit
Dicasillo Tract. 5. disp. 1. n. 171.) idque in
sola consecratione: unius, an utriusque speciei?
Eligo, & erit

Propositio tertia: Sacrificium novæ legis consti-
tuitur essentialiter in sola consecratione unius speciei;
id est, in consecratione solius panis, aut etiam
solius vini, habetur ratio veri Sacrificii. Est enim
immunitio rei oblata, legitime instituta
ad protestandum summum Dominium Dei in
vitam & mortem. Rei, inquam, oblata, tam
minus principalis per ejus physicam destructio-
nem, quàm magis principalis per ejus physicam
productionem, & humanam atque mysticam
destructionem; utique representativam mortis
Christi (quævis non ita expressè) per separatio-
nem Corporis à Sanguine, quatenus ex vi verbo-
rum ponitur vel solû Corpus, vel solus Sanguis.

Enimverò sicuti in unica specie est verum
Sacramentum; cur non itidem in unius speciei
consecratione sit verum Sacrificium, etsi non
integrum, ut nec in unica specie integrum Sa-
cramentum? Quapropter ne videamur ex toto
recedere à communi sententia sit

Propositio quarta: Consecrationem unius spe-
ciei iure divino integraliter complet consecratio al-
terius & sumptio utriusque. Hæc est ultima pars
Conclusionis, quæ maximè probatur ex uni-
versali & perpetua praxi Ecclesiæ, quæ exem-
plo ipsius Christi à principio semper obtulit
Corpus & Sanguinem sub speciebus panis &
vini, & summè sollicita fuit pro utriusque spe-
ciei sumptione, quod signum est Ecclesiam sic
intellexisse institutionem Christi; ut quamvis
in consecratione unius tantum speciei habere-
tur ratio veri Sacrificii, haud equidem Sacri-
ficii totalis & completi à Christo instituti, &
præcepti.

Certè non est dubium, magis expressè signi-
ficari mortem Christi per consecrationem utri-
usque speciei, quàm unius tantum. Præterea
ex Scriptura & Concilio Tridentino sess. 22.
cap. 1. manifestum est, Christum utramque

speciem consecrassè; imò Apostolis præcepisse,
ut idem facerent, apertissimè significat Tri-
dentinum loco jam citato dicens: Et eisdem
(Apostolis) eorumque in Sacerdotio successoribus
ut offerrent (Corpus & Sanguinem suum sub
speciebus panis & vini) præcepit (Christus) per
hæc verba: Hoc facite in meam commemorationem.

Et contrarium asserentes damnat can. 2.
ejusdem sessionis his verbis: Si quis dixerit, illis
verbis: Hoc facite in meam commemorationem,
Christum non instituisse Apostolos Sacerdotes; aut non
ordinasse, ut ipsi aliiq. Sacerdotes offerrent Corpus
& Sanguinem suum, anathema sit.

De hac ergo veritate non est ambigendum;
ex qua ad minus sequitur, consecrationem utri-
usque speciei, est non ad essentiam Sacrificii,
saltem necessariam esse ad ipsius integritatem &
perfectionem à Christo intentam. Vide quæ
diximus de hac controversia disp. 4. sect. 4.
conclus. 11.

Venio ad sumptionem, quæ licet non sit
pars essentialis; equidem videtur esse pars aliqua
integralis à Christo præcepta in Sacrificio novæ
legis. Porrò quod non sit pars essentialis, id
est, sine qua essentia Sacrificii non subsisteret,
apud me certum est, quidquid aliqui sine fun-
damento contradicant; remitto Lectorem ad
ea, quæ diximus disp. 4. sect. 4. conclus. 11.

Addo caput Relatum 11. de Consec. dist. 2.
ubi ex Concilio Toletano XII. cap. 5. sic di-
citur: Relatum est nobis quosdam de Sacerdotibus
non tot vicibus communionis sanctæ gratiam sumere,
quot sacrificia in uno die videntur offerre: sed suis
uno die plurima per se offerant sacrificia, in omnibus
se oblationibus à communione suspendant; & in sola
tantum, extrema Sacrificii oblatione communionis
sanctæ gratiam sumant, quasi non sit toties illi verus
& singulari Sacrificio partem partium, quoties Corpo-
ris & Sanguinis Domini nostri Jesu Christi immo-
lato facta consisterit. Ubi apertissimè distingui-
tur sumptio ab immolatione sive actione sacri-
ficativa.

Quod etiam sit in Oratione secreta Festi
Epiphaniæ, quæ talis est: Ecclesiæ tuæ quasi-
mus Domine, dona propitiis intueri, quibus nun-
quam aurum, thus & myrrha profertur, sed quod es-
dem numeribus declaratur, immolatur, & sumitur.

Sed contrà ex capite Relatum: Quale erit illud
Sacrificium, cui nec ipse sacrificans particeps esse co-
gnoscitur? Respondeo, petit Concilium aut
gnari ullum Sacrificium, cujus ipse sacrificans
particeps esse non debeat, juxta illud Apostoli
1. Cor. 10. v. 16. Calix benedictionis, cui bene-
dicimus, nonne communicatio Sanguinis Christi est?
Et panis quem frangimus, nonne participatio Cor-
poris Domini est?

Unde concludens Concilium ait: Ergo modis
omnibus est tenendum, ut quotiescumque sacrificans
Corpus & Sanguinem Jesu Christi Domini nostri in
altario immolat, toties perceptionis Corporis & Sanguinis
Christi participem se præbeat.

Valt

Vult ergo illo modo interrogandi tantum inculcare Sacrificium, cuius Sacerdos non fit particeps per sumptionem hostiæ oblatæ, non esse tale, quale deberet esse, id est, non esse integrum, utpote carens perfectione aliquâ extrinsecâ sibi debitâ ex iure divino. Sicut si aliquis de Religioso dissoluto diceret: *Qualis Religiosus est ille?* Vel de Missâ celebrata communibus vestibus: *Qualis Missa est ista?* Estò nihil essentiale ipsis delit.

Profectò manducatio solùm est quædam participatio altaris, seu Sacrificii jam peracti, communis populo & Sacerdoti: *Nome qui edunt hostias* (inquit Apostolus supra v. 18.) *participes sunt altaris?* Neque fit Deo, aut in persona Christi, sed potius in manducantium utilitatem. Et cum de Fide sit Christum sacrificasse in ultima Cæna; equidem incertum est, an Eucharistiam sumpserit.

Dices; saltem probabilius est quòd sumpserit. Respondeo, ideo etiam probabilius esse, quòd sumptio proximius accedat ad rationem Sacrificii, vel tamquam pars integralis, vel tamquam extrinsecâ Sacrificii perfectio, & ultimum ejus complementum: quippe Eucharistia non tantum ex institutione sua est Sacrificium, sed etiam convivium; adedque sumptione illius obtinetur finis, ad quem res consecrata ordinatur.

Non tango, quòd perfectè per eam destruat panis & vinum, etiam secundum accidentia, non quidem physicè, sed humano modo; quia videlicet sumptionem naturaliter sequitur physica destructio specierum, & per consequens destructio præsentialitatis Corporis & Sanguinis Christi in Sacramento, sanè perfectissima & completissima destructio hostiæ tam principalis, quàm secundariæ.

Sicuti ergo in veteri lege holocaustum non erat perfectum & plenè consummatum, nisi hostia occisa igne esset consumpta; ita & hoc nostrum Sacrificium, quod holocaustum in se complectitur, perfectum omnino non est, saltem extrinsecè, nisi hostia, non per ignè, propter reverentiam, sed per sumptionem consumpta sit: in quo assimilatur Sacrificio Melchisedech, quod secundum aliquos Doctores requirebat sumptionem cibi & potus; imò in illa essentialiter consistebat, quia non erat ibi alia destructio nisi panis & vini: hic autem invenitur prior destructio, scilicet Corporis & Sanguinis.

Juvat audire Divum Augustinum lib. 17. de Civit. cap. 5. in fine ubi commentans illud 1. Reg. 2. v. 36. *Dimitte me obsecro ad unam partem sacerdotalem ut comedam buccellam panis*, vel, ut ipse ibi legit: *lacta me in unâ partem sacerdotum uti, manducare panem*: sic inquit: *Quòd ergo addidit manducare panem, etiam ipsum Sacrificii genus elegantè expressit, de quo dicit Sacerdos ipse* (Christus Joan. 6. v. 52.) *Panis, quem ego dederò, caro*

mea est pro sæculi vita: ipsum est Sacrificium non secundum ordinem Aaron, sed secundum ordinem Melchisedech: qui legit intelligat.

Et post pauca addit: *Hæc quippe fuerant Sacrificia Indæorum, ideo hic dicit manducare panem, quòd est in novo Testamento Sacrificium Christianorum.* Accipiendo scilicet partem integram pro toto, & complementum extrinsecum pro re completa (non enim ostendi potest, quòd loquatur de parte essentiali) ac si diceret: *Sacrificium Christianorum ultimè perficitur per manducationem panis, sive, manducatio panis Eucharistici ultimò complet Sacrificium Christianorum, quòd essentialiter consistit in illius panis consecratione.*

Atque hæc est ratio, quare Ecclesia semper adhibuerit tantam diligentiam, ut ipse celebrans, aut eo deficiente, alius Sacerdos sacra Mysteria perficeret per sumptionem. *Si Sacerdos, inquit Rubricæ Tit. de Defect. cap. 10. n. 3. ante consecrationem graviter infirmetur, vel in sinosum incidit, aut moriatur, præmittitur Missa: si post consecrationem Corporis tantum, ante consecrationem Sanguinis, vel utroque consecrato id accidit; Missa per alium Sacerdotem expleatur ab eo loco, ubi ille desit, & in casu necessitatis etiam per non ieiunum.* Ecce quanta sollicitudo Ecclesiæ.

Quæ profectò sollicitudo plerisque dedit occasionem dicendi, illam sumptionem esse iris divini: quamvis id non satis constet, teste Suario disp. 75. sect. 5. circa finem: nam Concilium Tridentinum sess. 13. cap. 8. solùm dicit Ecclesiæ morem semper fuisse, ut Sacerdotes celebrantes seipso communicarent: *Qui mos* (inquit) *tamquam ex Traditione Apostolica descendens iure ac merito retineri debet.*

Ubi nulla mentio divini iuris; quia Traditio Apostolica non semper infert jus divinum, ut patet in jejuniis Quadragesimæ, quatuor temporum, & similibus constitutionibus circa varios ritus Sacramentorum. Nec ibi intendit Concilium docere quid absolute præceptum sit; sed potius quid liceat, scilicet quòd liceat Sacerdoti offerenti communicare seipsum, ut definit can. 10. (qui correspondet cap. 8.) hisce verbis: *Si quis dixerit non licere Sacerdoti celebranti seipsum communicare, anathema sit.*

Sanè cum vix ullo casu liceat sine vestibus sacris celebrare, equidem sunt juris humani, & nullatenus ad essentiam Sacrificii pertinentes. Ergo similiter licet Ecclesia semper fuerit sollicita, & nunquam permiserit, ut Sacrificium offeratur sine sumptione; equidem ex hoc non vincitur jus divinum (quamvis sit probabilis) minus quòd sumptio sit pars essentialis Sacrificii; sed ad summum probatur, quòd sit pars integralis, vel potius complementum aliquod extrinsecum, ut Mysterium Eucharistiæ omni ex parte, tam in ratione Sacrificii, quàm Sacramenti, consummetur & ad usum reducat, saltem à ministro publico conficiente il-

77. Manducatio solùm est quædam participatio Sacrificii.

Obijciunt facti Christi. Respondetur.

Sumptio pertinet ad perfectionem sacrificii.

78. Probatur à simili ex veteri lege.

Neque plus intendit D. Augustinus.

79.

aut probat confuetudo Ecclesiæ.

Rubr. Miss.

80.

ex qua quisdam collegerunt hanc sumptionem esse de iure divini. Suarez.

Trident.

sed non factis efficaciter.

ut patet à simili.

Iud, & præterea ut minister ipso opere se exhibeat perfectum ministrum, ostendendo ad se Sacrificium pertinere, seque illi consentire, esseque dispensatorem illius cibi, cuius primò sit particeps.

81.
Obiectio.

Contra; si sumptio tantùm esset pars integralis, aliquando posset omitti; sic enim satisfactio, quæ est pars integralis Sacramenti Pœnitentiæ, aliquando omittitur.

Solutio.

Respondeo; disparitatem esse, quòd satisfactio sit pars minùs principalis, utpote requisita ad minùs principalem effectum, scilicet remissionem pœnæ temporalis, quæ aliquando non est necessaria, vel si necessaria, satisfactio pœnitentiæ est impossibilis. At verò sumptio semper est pars gravissima, utique ordinata ad effectum eiusdem rationis & ad cultum Dei, qui fit per completam destructionem Victimæ, & ideo sine gravi culpa non potest omitti, quando per se vel per alium est possibilis, estò solum sit pars integralis: neque enim omnium partium non essentialium æqualis est necessitas; quippe talis pars hominis est manus, & talis pars etiam sunt capilli; & tamen non ita necessarii sunt capilli ad integritatem & perfectionem hominis, sicut manus; illi enim pertinent ad quandam decentiam & finem secundarium, manus verò ad operationes & finem primum.

Potestas consecrandi nunquam potest dari sine potestate absolvendi.

Sic etiam Ordinatio Sacerdotum habet duas partes, prior dat potestatem consecrandi; posterior dat potestatem absolvendi: & licet prior possit esse essentialiter sine posteriori; nunquam tamen potest dari una, quin teneatur Episcopus dare postea aliam: quòd si moreretur Episcopus, deberet substitui alius, qui completeret Ordinationem, ne maneret incompleta.

Quidam admittunt Sacrifcium non debere perfici ab alio sacerdote. Sotus. Diana.

Hæc tamen non sunt ita certa, quin Sotus & tres alii Auctores apud Dianam parte 9. Tract. 6. resol. 18. quin, inquam, doceant, si Sacerdos moriatur post consecrationem, non teneri alium sub mortali Sacrificium perficere. Quam etiam sententiam Diana ibi censet probabilem.

82.
Alii dicunt sufficere quòd Sacerdos sumat hostiam præconsecratam;

Inveniuntur & aliqui, qui audent dicere, quòd possit Sacerdos in Missa non fumere quidquam ex hostia, quam consecravit, sed illam in sacrario servare & fumere solam hostiam, quæ antè in sacrario erat; quod quidem dicunt absque ullius auctoritate, afferentes solum usum ex ignorantia quorundam Parochorum, qui ita faciunt.

sed hoc repugnat communi sensui Ecclesie. Rubr. Missæ.

Dico, Ex ignorantia &c. quia est contra communem sensum Ecclesie, quæ in Rubricis Missarum Tit. de Defect. cap. 10. n. 6. ita statuit: Si aliquid venenosum ceciderit in calicem, vel quod provocaret vomitum, vinum consecratum reponendum est in alio calice, & aliud vinum cum aqua apponendum denud consecrandum. Et n. 7. Si aliquid venenatum contigerit hostiam consecratam, tunc alteram consecret & sumat. Denique n. 13.

Si coningat totum sanguinem post consecrationem effundi, siquidem aliquid vel parum remansit, illud sumatur. Si vero nihil omnino remansit, ponat iterum vinum & aquam, & consecret.

Hæc tamen non semper forent necessaria, imò fortè nec licita, si sufficeret ad integritatem Sacrificii fumere de consecratis in alia Missa. Neque enim secunda consecratio licet, nisi si necessaria fuerit ad perfectionem Sacrificii. Quis namque dixerit, Sacerdotem de novo posse consecrare calicem, quando ex calice consecrato dimidia pars effunderetur, & dimidia remaneret? Hactenus nemo; idque, quia dimidia pars, quæ remansit, sufficit ad perficiendum Sacrificium.

Ad usum quorundam Parochorum Respondeo, esse abusum. Sicuti dum hæc scribo referitur à viro fide digno, quemdam Parochum, cùm in festo Paschæ non inveniret formulas consecratis, sufficientes pro Communionem adventantium, secreto extra Sacrificium novas consecrasset. Num propterea hoc criticum, & aliis Pastoribus imitandum? Non puto.

His itaque maturè expensis, videtur probabilius quòd sumptio Eucharistia, de qua hæc tenus egimus, pertineat ex institutione Christi ad integritatem Sacrificii novæ legis, & (si ita placeat loqui, quia quæstio est de nomine) ad substantiam; ita tamen quòd postea consecratione, sit posita substantia Sacrificii, adveniente verò sumptione ponatur adhuc aliqua pars substantia.

Sicuti quando Sacerdos sumit mediam partem hostiæ, sumit substantiam Sacramenti; licet tamen quòd sumptio alterius partis sit etiam aliquid substantiale, pertinens ad summptionem eiusdem moraliter Sacramenti. Nonne homo est substantialiter perfectus sine manibus? Et tamen manus sunt pars aliqua substantia.

Si obijcias: ergo in sola sumptione salvatur tota Sacrificatio, sicut in sola consecratione. Respondeo, non esse partes eodem modo; enimverò consecratio est prima pars & principalis, quæ potest reperiri sine sumptione, non ita sumptio sine consecratione. Unde sumptio celebrantis non dicitur simpliciter Sacrificium, sed consummatio Sacrificii; quemadmodum combustio victimæ in veteri lege solum erat consummatio Sacrificii antè oblatis, utpote tantùm tendens ad maiorem destructionem; & sicuti per augmentationem hominis v.g. vel equi, non producit homo, vel equus, sed augetur, licet pars, quæ advenit, habeat eandem essentiam; idque quia supponit jam essentiam antè productam.

An fortè bene sequitur; corpus & caput & pes sunt partes hominis: ergo sicut sine pede conservatur essentia hominis, ita etiam sine corpore, vel sine capite?

Instabis; fieri potest quòd sumptio sit prima & unica

& unica destructio victimæ; v. g. si in triduo mortis fuisset consecratum.

86. **Responsio.** Respondeo; quidquid sit de valore istius consecrationis, de qua alibi disputavimus, ex hypothese quod fuisset valida, haud dubito quin præcessisset alia immutatio & destructio, in primis mystica maciatio per separatam positionem ex vi verborum Corporis & Sanguinis Christi. Deinde destructio humana, ut sic loquar, quatenus Corpus & Sanguis Christi, quæ non erant cibus & potus, per consecrationem illam fuissent facta cibus & potus.

87. **Componitur ergo Sacrificium novæ legis, Primò ex duplici consecratione. Secundò ex consecratione, & sumptione. Tertiò ex ipsis partibus singularum specierum, quæ consecrantur, vel sumuntur: attamen cum hac differentia, quod ante sumptionem omnium partium, Sacrificium sit etiam integraliter completum (sicuti homo antequam augetur, est homo integer, licet per ipsum augmentum acquirat aliquam partem novam & homogeneam cum præcedentibus) secus ante consecrationem utriusque speciei, vel sumptionem saltem alicuius partis utriusque speciei.**

88. **Si obijciatur; per sumptionem ad summum destruuntur species. Respondeo, nullatenus requiritur, quod destruantur omnes partes rei oblatæ; satis est destrui totum, ut patet in cruce, ubi nec corpus, nec anima fuerunt destructa, & tamen fuerunt oblata. Et ita impræfentiarum per sumptionem destruitur panis cælestis, constans ex Corpore & speciebus, per hoc quod eximitur usibus humanis, quibus antea erat aptus.**

89. **Instabis rursus; in hoc Sacrificio principalis offerens est Christus, ut inferius dicitur; ipse autem non manducat, sed solus Sacerdos.**

90. **Respondeo, etiam in cruce fuit offerens, & tamen seipsum non occidit, sed permisit occidi; in Sacrificio autem incruento non solum permittit se manducari, sed etiam præcipit. Lique profectò Sacerdotes apud Gentiles non semper manu propriâ hostias occidisse.**

91. **Ex quibus omnibus patet, non frustra Ecclesiam ordinasse commemorationem defunctorum post consecrationem; quia quamdiu durat consummatio illius Sacrificii, potest adhuc iterum atque iterum applicari, saltem imprecatoriè, & pro majori & majori applicatione potest extendi ad plures effectus, saltem fallibiliter, & ex opere operantis; fortè etiam illud *Memento*, uti & alia, quæ ante sumptionem fiunt sub Sacrificio, proderunt ex opere operato: sed hoc non est necessarium. Certè nemo negare potest, quin orationes, quæ in illa commemoratione à Sacerdote pro defunctis funduntur, æquè aut magis ipsi prodesse possint, quàm alia quæ dicuntur post Communionem.**

92. **Ultima objectio sit: Si sumptio est pars integralis; ergo hostia, quam Laicus sumit, nondum est sacrificata.**

93. **Respondeo Negando Consequentiam; quia sufficit, quod aliqua pars Sacrificii sit consumpta: sicut olim ut totum vinum diceretur sacrificatum, satis erat, quod aliqua pars vini effunderetur, maximè cum in qualibet hostia totus Christus sit essentialiter sacrificatus.**

94. **Adhuc aliquis dubitat de veritate Conclusionis? Scio quod omnes illam admittunt tamquam probabilem, atque ut talis proponitur, & ex ea deducitur**

CONCLUSIO IV.

Perfici debet Sacrificium, minimè refici, quando unius speciei consecratio defuit.

95. **Ita docet Scotus 4. dist. 8. q. 3. n. 7. ibi: Alio modo potest responderi (loquitur de Sacerdote, qui percipiens liquorem de calice advertit esse aquam) quod satis bene cavere potest à scandalo, si caute fiat, nam vadens ad cornu altaris, quasi pro vino recipiendo post communionem, infuso vno & aqua, vel iam remanente aqua, quia non totam sumpsit, vel aqua de novo posita, poterit redire ad medium altaris, & satis in brevi tempore ab illo loco: Simili modo postquam cœnatum est, accipiens hunc calicem continuare poterit usque ibi: Hæc quotiescumque; vel usque ibi: Unde & memores: Et illis verbis prolatis cum debita reverentia susciperet illud tanquam sanguinem verum. Nec totum istud percipietur, nec tantum tempus occupabit, quod populus habeat etiam occasionem accipiendi. Huc usque Doctor Subtilis.**

96. **Ipsium sequuntur plerique Recentiores, teste Dianâ parte 2. Tract. de Celeb. Miss. resol. 70. ubi bene notat, hanc sententiam approbatam fuisse in Missali iussu Clementis VIII. edito hisce verbis Tit. de Defect. cap. 4. n. 5. Si hoc advertat (scilicet vinum non fuisse positum, sed aquam) post sumptionem Corporis, vel huiusmodi aqua; apponat aliam hostiam iterum consecrandam, & vinum cum aqua in calice, offerat utrumque, consecret, & sumat, quamvis non sit ieiunus. Vel si Missa celebraretur in loco publico, ubi plures adsint, ad evitandum scandalum, poterit apponere vinum cum aqua, & factâ oblatione ut supra, consecrare, ac statim sumere, & prosegui cetera.**

97. **Porrò per hoc quod dicitur: Ad evitandum scandalum, non volunt significare Rubricæ, quod sit illicitum, quando abest scandalum (hoc enim nullâ ratione probatur, sed potius oppositum, ut mox ostendam) verùm quod scandalum natum communiter oriri, quando celebratur in loco publico, sit iustissima causa sic operandi.**

Cate.

88. Ad rationem sacrificii sufficit alicuius partis consumptio.

89. Perfici debet sacrificium, ubi defuit consecratio unius speciei, non refici.

90. quod curi Doctore Subtili plerique recentiores, Dianæ.

etiam conclusio omni scandalum.